

**SPECJALISTA DS. SCENARIUSZA I KONTYNUACJI¹
także jako SEKRETARZ PLANU – SCRIPT²**

I. PODSTAWOWE ZADANIA

- 1.1. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji jest bezpośrednim współpracownikiem Reżysera na planie zdjęciowym. Podstawowym zadaniem Specjalisty ds. scenariusza i kontynuacji jest kontrola sposobu inscenizacji kolejnych ujęć, scen i sekwencji w celu zachowania montażowej ciągłości (tzw. kontynuacji) i uzyskania wiarygodności czasoprzestrzennej właściwej dla ekranizowanego scenariusza.
- 1.2. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji sporządza szczegółową dokumentację realizowanych zdjęć, prowadząc własne notatki i ewentualnie posługując się elektroniczną rejestracją fotograficzną, a także sporządzając po każdym dniu zdjęciowym raport montażowy oraz – wspólnie z Kierownikiem planu – raport z planu (tzw. Raport kierownika planu).
- 1.3. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji, opcjonalnie (o ile te prace zostały mu zlecone przez Kierownika produkcji) – wykonuje czynności Kłapsersa na planie zdjęciowym.

II. ZALEŻNOŚCI SŁUŻBOWE

- 2.1. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji podlega bezpośrednio Reżyserowi i Drugiemu reżyserowi. W dziedzinie operatywnych dyspozycji podlega także Kierownikowi produkcji, a na planie zdjęciowym Kierownikowi planu.
- 2.2. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji nadzoruje i kieruje pracą Kłapsersa – o ile sam nie wykonuje tej funkcji.

III. ZASTĘPSTWO

- 3.1. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji w przypadku jego czasowej nieobecności zastępuje Asystent reżysera, a w przypadku jego braku lub konieczności dłuższego zastępstwa, inna wykwalifikowana osoba wyznaczona przez Kierownika produkcji w porozumieniu z Reżyserem.

IV. PRAWA, OBOWIĄZKI I ZAKRES CZYNNOŚCI SPECJALISTY DS. SCENARIUSZA I KONTYNUACJI

4.1. Ogólne prawa i obowiązki Specjalisty ds. scenariusza i kontynuacji

- 4.1.1. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji ma prawo i obowiązek uczestnictwa w produkcji filmu: opcjonalnie w okresie przygotowawczym, a w szczególności w okresie zdjęciowym. Może także uczestniczyć w pracach okresu montażu i udźwiękowienia. Ewentualny inny zakres prac Specjalisty ds. scenariusza i kontynuacji określa umowa.
- 4.1.2. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji jest zobowiązany zgłaszać Kierownikowi produkcji filmu wszystkie fakty i okoliczności (szczególnie w zakresie wydajności dziennej, bieżącego stanu realizacji scen względem planu i pokrycia materiału literackiego materiałem zdjęciowym) ograniczające możliwość terminowego wykonania prac produkcyjnych oraz zagrażające przekroczeniem kosztów filmu, wnioskując równocześnie konkretne rozwiązania zmierzające do usunięcia tych okoliczności.

4.2. Zakres czynności Specjalisty ds. scenariusza i kontynuacji w okresie przygotowawczym

¹ Nazwa została wprowadzona do obiegu, ale nie jest tłumaczeniem precyzyjnym. Więcej na ten temat w komentarzu.

² Inne stosowane nazwy: sekretarka planu, script (anglojęzyczne: *script & continuity*), specjalista ds. scenariusza i kontynuacji w filmie; więcej na ten temat w komentarzu w części V.

- 4.2.1. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji jest zobowiązany do zapoznania się ze scenariuszem i związanymi z nim wszelkimi materiałami dokumentacyjnymi. Sprawdza zgodność scenariusza z oryginałem zatwierdzonym przez Producenta.
- 4.2.2. Opcjonalnie wykonuje pomocnicze zadania określone przez Reżysera przy sporządzeniu scenopisu, storyboardu i ewentualnie innych opracowań związanych ze scenariuszem oraz szczegółowo zapoznaje się z nimi po ich zatwierdzeniu. Jest odpowiedzialny za prawidłowe wymetrowanie (określenie czasu trwania) scenariusza lub scenopisu, o ile prace te nie zostaną zlecone innej osobie (w praktyce ujmowane najczęściej za dodatkowym wynagrodzeniem).
- 4.2.3. Opcjonalnie nadzoruje dostarczenie właściwej i aktualnej wersji tekstu do realizacji dla członków grupy zdjęciowej oraz – jeśli w danej produkcji jest taka praktyka – przygotowuje wyciągi ze scenariusza lub scenopisu dla aktorów i innych odtwórców.
- 4.2.4. Opcjonalnie uczestniczy w próbnym zdjęciach aktorskich i prowadzi rejestr materiału zdjęciowego.
- 4.2.5. Opcjonalnie współpracuje z Drugim reżyserem przy sporządzaniu kart scen i zapoznaje się szczegółowo z kalendarzowym planem zdjęć.

4.3. Zakres czynności Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji w okresie zdjęciowym

- 4.3.1. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji przed realizacją konkretnych scen – działając według wskazówek Reżysera oraz we współpracy z Drugim reżyserem – uzupełnia na bieżąco i wprowadza poprawki do zmieniających się dialogów lub wykonuje inne zmiany w scenariuszu lub w scenopisie, przepisując je i dostarczając właściwym odtwórcom oraz członkom grupy zdjęciowej.
- 4.3.2. Przebywa stale na planie zdjęciowym i rejestruje przy pomocy wybranych przez siebie narzędzi (szczegółowe notatki, elektroniczna dokumentacja fotograficzna, metadane) wszystkie realia i okoliczności istotne dla realizowanych ujęć i scen, służące do zachowania montażowej ciągłości oraz wiarygodności czasoprzestrzennej (tzw. kontynuacje), a zwłaszcza wykonuje niżej wymienione czynności:
 - 4.3.2.1. Weryfikuje zgodność dialogów aktorskich ze scenariuszem lub scenopisem z zaznaczeniem odstępstw oraz rejestruje elementy interpretacji aktorskiej, jak sposób ustawienia i poruszania się na planie (np. gestykulacja z użyciem rekwizytów, intonacja głosowa itp. – czyli tzw. kontynuacje inscenizacyjne), notuje nazwy ról i nazwiska odtwórców oraz czas ich pracy na planie.
 - 4.3.2.2. Rejestruje istotne dla akcji filmu detale scenograficzne, jak położenie mebli i szczegóły dekoracji wewnątrz lub specyficzne ułożenie przedmiotów w plenerze. W przypadku konieczności kontynuacji zdjęć ponownie w tym samym obiekcie zdjęciowym szczegółowo dokumentuje i rejestruje umiejscowienie wszystkich elementów inscenizacyjnych.
 - 4.3.2.3. Rejestruje kluczowe parametry techniki zdjęciowej i oświetleniowej w trakcie ujęcia, jak: punkt ustawienia kamery, miejsca rozpoczęcia i zakończenia ujęcia, długość ogniskowej obiektywu, specyfikę oświetlenia, detale funkcjonowania efektów dźwiękowych i efektów specjalnych (zarówno fizycznych jak i przygotowań do efektów wizualnych) itp. Zwraca uwagę na sposób prowadzenia kamery w stosunku do odtwórców pod kątem osi optycznych.
 - 4.3.2.4. Opcjonalnie obsługuje klaps (mechaniczny lub elektroniczny) – o ile ta funkcja została mu powierzona.
 - 4.3.2.5. Dbą o realizację wszystkich zaplanowanych ujęć w danej scenie.
 - 4.3.2.6. Notuje duble ujęć zakwalifikowane przez Reżysera do montażu / kopiowania (w przypadku realizacji filmu na taśmie światłoczułej) oraz metraż (lub czas

trwania w przypadku nośników cyfrowych) nakręconych dubli w trakcie zdjęć i po zakończeniu całego dnia zdjęciowego, na podstawie danych otrzymanych od Asystenta operatora obrazu.

- 4.3.2.7. Sporządza niezwłocznie po każdym dniu zdjęciowym raport montażowy, który przekazuje Drugiemu kierownikowi produkcji lub Kierownikowi planu w celu przekazania właściwym realizatorom (w tym: Operatorowi dźwięku pracującemu na planie, Montażystce obrazu i Operatorowi dźwięku odpowiedzialnemu za zgranie) oraz raport z planu zdjęciowego (tzw. Raport kierownika planu), który przekazuje do uzupełnienia Kierownikowi planu.
- 4.3.3. Opcjonalnie uczestniczy – na życzenie Reżysera – w przeglądach materiałów zdjęciowych filmu i wykonuje notatki w celu przekazania informacji właściwym realizatorom nieobecny na przeglądach (w tym na przykład: numery ujęć dubli do montażu, uwagi dotyczące ruchu kamery i efektów dźwiękowych, dane dotyczące sposobu inscenizacji ujęć w celu ich powtórzenia itp.).

4.4. Zakres czynności Specjalisty ds. scenariusza i kontynuacji w okresie montażu i udźwiękowienia (opcja)

- 4.4.1. Specjalista ds. scenariusza i kontynuacji może uczestniczyć czynnie – w związku z rozszerzonym zakresem umowy – w przygotowaniach i w nagraniach postsynchronów aktorskich, nagraniach tzw. gwarów oraz ewentualnie w nagraniach efektów synchronicznych i bocznych oraz muzyki. W szczególności przygotowuje i dostarcza z wyprzedzeniem odtwórcom oraz pozostałym członkom ekipy filmowej uzgodnione z Reżyserem teksty dialogów do postsynchronizacji.
- 4.4.2. Aktywnie wykonuje prace pomocnicze zlecone przez Reżysera, Drugiego reżysera i Kierownika produkcji związane z wykonywaniem audiowizualnych poprawek i uzupełnień.

V. KOMENTARZ

Zmiany technologiczne oraz społeczne wymusiły dyskusję na temat nazwy funkcji, która w wielu językach miewa konotacje deprecjonujące jej znaczenie. Od kilku lat toczy się środowiskowa dyskusja na temat zmiany nazwy, która niestety nie zakończyła się praktycznym konsensusem. Aktualnie trwają prace nad ustaleniem nowego opisu i nowej nazwy, przyjętej wstępnie przez Ministerstwo w formie: „specjalista ds. scenariusza i kontynuacji w filmie”. Jednak w praktyce taka nazwa funkcji nie została jeszcze szeroko zaakceptowana. Nadal w potocznej komunikacji używa się anglojęzycznego określenia „script / continuity”. Angielska nazwa pozostaje jednak w kolizji z koniecznością stosowania języka polskiego i powoduje komplikacje na poziomie zawierania umów i ustalania napisów końcowych.

Ewolucja tego procesu ma szansę doprowadzić do trwałej zmiany. Jakiej? Pokażą najbliższe lata.

W ramach w/w opracowań dla potrzeb Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wprowadziło zmiany do klasyfikacji, polegające na zmianie nazwy zawodu: 343914 Sekretarz planu filmowego na: Specjalista do spraw scenariusza i kontynuacji w filmie (ang. Continuity and Script Supervisor).

UWAGA: Przedstawiona nazwa nie wydaje się być nazwą odpowiadającą realiom zawodowym, co leży być może w obszarze rozumienia składni języka polskiego. Chodzi o to, że „specjalista ds. scenariusza i kontynuacji” to nie to samo, co „specjalista ds. kontynuacji w scenariuszu”. Funkcja ta nie specjalizuje się bowiem w naszym systemie w zakresie samego scenariusza (ani autorsko, ani konstrukcyjnie), a w zakresie dbałości o jego technicznie rozumiane kontynuacje na poziomie tekstu, a następnie na poziomie realizacji na planie. To raczej zajęcia polegające na sprawdzaniu zgodności ze scenariuszem i prowadzeniu ewentualnych korekt wynikających z konieczności zachowania kontynuacji. Ingerencje merytoryczne w scenariusz na poziomie treści są domeną Scirpt doctora, Redaktora czy Reżysera, ewentualnie II reżysera (kwestie drobnych poprawek). Być może rozwiązaniem jest zmiana nazwy na podobną, ale oddającą zakres prac tej funkcji tj. „specjalista do spraw kontynuacji scenariuszowych w filmie”.

Niemniej zakres w/w klasyfikacji wprowadza szereg innych określeń dla tych samych zadań zawodowych opisanych w częściach I-IV. Do najważniejszych z nich należą:

Nazwa funkcji:

Specjalista do spraw scenariusza i kontynuacji w filmie (wg klasyfikacji)³

Zakres działań (opracowany wybór):

- *Działanie w imieniu Montażysty obrazu i Montażysty dźwięku we współpracy z Reżyserem.*
- *Analiza scenariusza filmu pod względem spójności w fabule, teście i dramaturgi.*
- *Kontrola spójności i logicznego przebiegu realizowanego materiału filmowego.*
- *Przygotowywanie na podstawie scenariusza opracowania ciągów kontynuacyjnych (scenografii, charakterystyki, kostiumów i rekwizytów, postęp czasu w fabule).*
- *Monitorowanie poprawności realizacji celem zapewnienia pełnego montażu scen.*
- *Wskazywanie niekompletności scen oraz rejestrowanie kluczowych parametrów techniki zdjęciowej i oświetleniowej w trakcie kolejnych ujęć.*
- *Weryfikowanie zgodności dialogów aktorskich ze scenariuszem oraz wprowadzanie poprawek do dialogów i informowanie o dokonanych zmianach aktorów i członków ekipy zdjęciowe.*
- *Prowadzenie szczegółowych raportów montażowych z każdego ujęcia.*
- *Prowadzenie wymaganej dokumentacji: fotograficznej i video z działań na planie filmowym oraz utrzymywanie stałego zbioru fotosów, nagrań video z wykonanych ujęć.*

³ Tekst rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 września 2024 roku:
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20240001372/O/D20241372.pdf>

- *Nadzorowanie pracy kłapsera oraz prawidłowego oznakowania i synchronizacji ujęć na planie zdjęciowym.*
- *Opracowywanie listy niewykonanych ujęć, w tym nagrań dźwiękowych (tzw. spadów) oraz przekazanie jej Kierownikowi produkcji oraz Reżyserowi i Montażystce obrazu.*
- *Współpraca z Montażystką obrazu w zakresie przygotowywania końcowej wersji scenariusza.*
- *Ustalanie na podstawie scenariusza przybliżonej długości filmu we współpracy z Drugim reżyserem.*
- *Uczestniczenie w czytaniu scenariusza z ekipą filmową przed produkcją filmu.*

Kamil Przelęcki